

ການປັບປຸງລະບົບການລ້ຽງສັດໃຫຍ່

ໂຄງການລະບົບການ
ຜະລິດ ກະສິກຳທີ່ປັບຕົວ
ໄປຕາມດິນຟ້າອາກາດ
ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ

ສັດໃຫຍ່ : ເປັນອົງປະກອບຫຼັກສຳຄັນອັນໜຶ່ງໃນລະບົບການຜະລິດກະສິກຳເຂດເນີນສູງ

ງົວ-ຄວາຍແມ່ນອົງປະກອບອັນສຳຄັນອັນໜຶ່ງຂອງລະບົບການຜະລິດກະສິກຳຢູ່ເຂດເນີນສູງພາກເໜືອຂອງສປປ ລາວ ເພາະພວກມັນມີສ່ວນຊ່ວຍໃຫ້ຂັດສະດວກໃນການເຮັດກະສິກຳ ເຊັ່ນ: ໃຊ້ແຮງງານໄດ້, ໄດ້ຜູ້ນສັດ ແລະ ຂາຍສ້າງ ລາຍຮັບໄດ້. ການລ້ຽງ ງົວ-ຄວາຍ ຜ່ານມາແມ່ນໄດ້ລ້ຽງແບບກະແຈກກະຈາຍປ່ອຍໄປຕາມທຳມະຊາດທີ່ຖືກກຳນົດໂດຍ ການປູກພືດຕາມລະດູການ. ໃນລະດູຝົນເມື່ອມີການປູກພືດສັດລ້ຽງຈະຖືກຂັງໄວ້ໃນຄອກໄກ້ກັບເຂດຜະລິດກະສິກຳ ບ່ອນທີ່ສາມາດໃຊ້ແຮງງານ ແລະ ເກັບຂີ້ສັດໄດ້ ຫຼື ຖືກສົ່ງໄປປ່ອຍຢູ່ບ່າໄມ້ທີ່ຫ່າງຈາກເຂດຜະລິດ ເພື່ອປ້ອງກັນບໍ່ໃຫ້ ທຳລາຍຜົນລະປູກ. ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກກ່ຽວກັບການລ້ຽງສັດໃຫຍ່ ແມ່ນມີອັດຕາການຕາຍສູງ, ຂາດອາຫານໃນລະດູແລ້ງ, ຂາດ ອາຫານໃນໄລຍະລະດູການຜະລິດ(ຕົວຢ່າງໃນໄລຍະການປູກພືດ ແລະ ເກັບກ່ຽວຜົນຜະລິດ ໃນຂະນະທີ່ແຮງງານເບິ່ງແຍງ ສັດລ້ຽງບໍ່ພຽງພໍ) ສັດເສຍຫາຍຍ້ອນໂຈນລັກ, ຕົກຫຼວງ, ຕິດພະຍາດ ແລະ ເຂົ້າທຳລາຍຜົນລະປູກຜູ້ອື່ນໆ, ວິທີການ ແບບປະສົມປະສານທີ່ລວມທັງ ການຮັກສາສຸຂະພາບສັດ, ເພີ່ມ ແລະ ປັບປຸງ ແຫຼ່ງອາຫານສັດເພື່ອໃຫ້ກິນໃນລະດູແລ້ງ ແລະ ຝົນ, ເພື່ອເປັນການຮັບປະກັນເຮັດໃຫ້ການປັບປຸງລະບົບການລ້ຽງສັດໃຫຍ່ໃຫ້ມີປະສິດທິພາບສູງ. ໃນປີ 2015, ໂຄງການ EFICAS ໄດ້ຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມເຮັດກິດຈະກຳ ການປັບປຸງລະບົບການລ້ຽງສັດໃຫຍ່ ຢູ່ 11 ບ້ານ.

ກະຕຸກຊຸກຍູ້ ແລະ ໃຫ້ການບໍລິການ ການປັບປຸງ ລະບົບ ຮັກສາສຸຂະພາບສັດລ້ຽງ

ການລ້ຽງສັດພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກເນື່ອງຈາກມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ ພະຍາດລະບາດ ສອງຊະນິດຕົ້ນຕໍຄື: ພະຍາດປາກເປືອຍ- ລົງເລັບ (FMD) ແລະ ພະຍາດເຕົ້າໂຮມເລືອດ (HS) ພະຍາດແມ່ທ້ອງກົມ (Toxocara). ເຖິງແມ່ນວ່າ ພະຍາດປາກ ເປືອຍ-ລົງເລັບບໍ່ຄ່ອຍມັກເກີດ, ແຕ່ອາດຈະເກີດຫຼາຍຂຶ້ນເນື່ອງຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການຊີ-ຂາຍ ງົວ-ຄວາຍຂ້າມຊາຍ ແດນກັບບັນເທົາເພື່ອນບ້ານ ເຊັ່ນ ປະເທດຫວຽດນາມ ແລະ ປະເທດຈີນ. ຊາວກະສິກອນມີຄວາມຮູ້ຂ້ອນຂ້າງ ໜ້ອຍກ່ຽວກັບ ການຮັກສາສຸຂະພາບສັດ ມີທັກສະ ແລະ ວິທີການຮັບມືກັບພະຍາດລະບາດກັບສັດລ້ຽງຂອງເຂົາເຈົ້າຢັ້ງ ຢູ່ໃນວົງແຄບ. ເພາະສະນັ້ນ, ການເອົາໃຈໃສ່ເຝົ້າລະວັງ ການຈຳແນກການຝຶກອົບຮົມສັດຕະວະແພດບ້ານຕະຫຼອດເຖິງມີ ທຶນໜຸນວຽນ ເພື່ອສຸຂະພາບສັດແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນຕໍ່ການປັບປຸງ ການຮັກສາສຸຂະພາບສັດລ້ຽງ. ໃນປີ 2015, ມີ ຈຳນວນຊາວບ້ານ 346 ຄົນ ຕົ້ນຕົວເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ການປັບປຸງ ເບິ່ງແຍງສຸຂະພາບສັດລ້ຽງ ມີຊາວບ້ານ 24 ຄົນ ຖືກຝຶກໃຫ້ ເປັນສັດຕະວະແພດບ້ານ ສ້າງກອງທຶນໜຸນວຽນຢາຮັກສາສຸຂະພາບສັດ 11 ກອງທຶນ ແລະ ສັດໃຫຍ່ໄດ້ຮັບການສັກຢາ ປ້ອງກັນພະຍາດ ແລະ ໃສ່ເຄື່ອງໝາຍ(ບ້າຍໃສ່ຫຸ ແລະ ຊິດສີໝາຍ) ແລ້ວຈານວນ 334ໂຕ ເພື່ອຈຸງໃຈ ແລະ ອະທິບາຍ ໃຫ້ຊາວບ້ານເຂົ້າໃຈຜົນດີຂອງການສັກຢາປ້ອງກັນພະຍາດ ເຮັດໃຫ້ສັດລ້ຽງຕາຍໜ້ອຍລົງໄດ້.

ປັບປຸງລະບົບການໃຫ້ອາຫານສັດໃຫຍ່

ມີຫຼາຍທາງເລືອກໃນການປັບປຸງອາຫານສັດໃຫ້ໄດ້ທັງປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບໂດຍການລ້ຽງບໍ່ໃຊ້ແຮງງານຫຼາຍ

- ແນະນຳວິທີການປູກຫຍ້າລ້ຽງສັດ
ແນະນຳວິທີການປູກຫຍ້າລ້ຽງສັດໃຫ້ມີປະສິດທິພາບສູງໃນຫຼາຍ ລະດັບທີ່ກ້ວາງຂວາງ ແລະ ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ ຫຼາຍວິທີ ເພື່ອເພີ່ມຫຍ້າ ທຳມະຊາດທີ່ມີຢູ່ (ຫຍ້າພື້ນເມືອງ) , ຮຳເຂົ້າ ໄລຍະເວລາເກັບຮັກສາ ທີ່ມີຄຸນຄ່າທາດອາຫານທີ່ສົມບູນແບບ, ຫຍ້າອາຫານສັດສາມາດໃຫ້ກິນ ສັດ ແລະ ແຫ້ງໄດ້ ໂດຍຜ່ານການປຸງແຕ່ງແບບງ່າຍໆ(ຫຍ້າໝັກ) ເພື່ອ ເພີ່ມ ພະລັງງານ ໂປຣຕິນ ແລະ ແຮ່ທາດໃນອາຫານສັດໄດ້. ໃນປີ 2015, ສະໜອງແນວພັນຫຍ້າ ທັງໝົດ 700 ກລ (ແນວພັນຫຍ້າຮູຊີ , ມູນລາໂຕ, ກິນີ, ປັດສະປາລາ ແລະ ຖົ່ວສະໄຕໂລ) ລຳດັບຫຍ້າ ນີ ເປຍ 8 ລິດໃນເມື່ອທີ່ສວນຫຍ້າທັງໝົດປະມານ 60 ເຮັກຕາ ທີ່ໄດ້ປູກ ໃສ່ບ່ອນລ້ຽງສັດຂອງບ້ານກ່ອນ.

ການຜະລິດກ້ອນແຮ່ທາດແບບພື້ນບ້ານ ເພື່ອເພີ່ມແຮ່ທາດສານອາ ຫານໃຫ້ສັດລ້ຽງ

ໃນປີ 2015, ມີຈຳນວນຊາວກະສິກອນເຂົ້າຮ່ວມເຝິກອົບຮົມກ່ຽວ ກັບ ການຮັກສາຫຍ້າອາຫານສັດລ້ຽງ ແລະ ຜະລິດກ້ອນແຮ່ທາດທັງ ໝົດ 305 ຄົນ.

ສະໜອງ ອ່າງເກັບນ້ຳໃຫ້ສັດລ້ຽງກິນ ການຜະລິດນ້ຳສະກັດຊີວະພາບ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ນ້ຳສະອາດ

ສັດລ້ຽງຍັງມີຂໍ້ຈຳກັດໃນການເຂົ້າເຖິງນ້ຳສະອາດ ສະນັ້ນທາງໂຄງການ ຈຶ່ງສ້າງອ່າງເກັບນ້ຳ ແລະ ແນະນຳວິທີການເຮັດນ້ຳສະກັດຊີວະພາບ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ນ້ຳມີຄຸນນະພາບດີຂຶ້ນ.

ບ້ານ	ຈ/ນສັດສັກຢາແລ້ວ
ເພຍຫຼວງ	32
ສະນຳຣະ	26
ຫາດຊຳ	27
ຫ້ວຍວັດ	41
ພູໂຕ່ງ	110
ສາມສຸມ	41
ວັງແຊງ	13
ພູນກາງ	8
ນາພຽງ	27
ຫ້ວຍມູນ	9

ເພີ່ມການເກັບຮັກສາຂີ້ສັດລ້ຽງ ເພື່ອການແປຮູບ

ການຮັບໂຮມຂີ້ສັດ ແລະ ການແປຮູບຍັງມີຂອບເຂດຈຳກັດຢູ່ ເຂດເນີນສູງພາກເໜືອຂອງປະເທດລາວ ເພີ່ມການຂັງສັດລ້ຽງ ໄວ້ໃນຄອກ ອາດຈະຊ່ວຍເພີ່ມໃຫ້ບົບການປູກພືດ-ລ້ຽງສັດ ມີຄວາມຍືນຍົງດີຂຶ້ນ (ຕົວຢ່າງ. ເຮັດໃຫ້ດິນດີ ແລະ ພືດງາມ) ໂຄງການຊຸກຍູ້ສິ່ງເສີມການເກັບຂີ້ສັດເພີ່ມຂຶ້ນ (ເຮັດຂຸມຝຸ່ນ ບົມຂີ້ສັດ) ການເພີ່ມຄຸນຄ່າ (ແກ້ດສີ່ຊີວະພາບ) ແລະ ການ ແປຮູບ (ການຜະລິດຝຸ່ນບົມ)

ປັບປຸງ ການດູແລຮັກສາຝຸ່ງສັດລ້ຽງ

ນອກຈາກການປັບປຸງລະບົບ ສຸຂະພາບສັດ ແລະ ອາຫານ ສັດລ້ຽງແລ້ວຍັງຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ກ່ຽວກັບການເບິ່ງແຍງ ຮັກສາຝຸ່ງສັດລ້ຽງນຳອີກເຊັ່ນ: ການຄວບຄຸມເຄືອນຍ້າຍສັດ, ງົວພໍ່ແມ່ພັນ, ແຍກພໍ່ພັນງົວປ່ອຍໃຫ້ກິນຫຍ້າຍາມກາງຄືນ ເປັນຕົ້ນ, ແມ່ນບາດກ້າວໜຶ່ງທີ່ກ້າວໄປສູ່ລະບົບການລ້ຽງສັດ ໃຫຍ່ແບບກະເສດສຸມ.

